

Rektor

Finansdepartementet

Yttrande över förslag till ändringar i Finansdepartementets förordning (1993:528) om statliga myndigheters lokalförsörjning

Karolinska Institutet överlämnar härmed rubricerat yttrande, se bilaga. Yttrandet har utarbetats av enhetschef Petrus Jansson vid enheten för lokalförsörjning inom Karolinska Institutets (KI) fastighetsavdelning.

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad rektor Annika Östman Wernerson i närvaro av universitetsdirektör Veronika Sundström efter föredragning av enhetschef Petrus Jansson. Närvarande var också Medicinska föreningens ordförande Linnea Ammar Jansson.

Annika Östman Wernerson

Petrus Jansson

BILAGA

Yttrande över förslag till ändringar i Finansdepartementets förordning (1993:528) om statliga myndigheters lokalförsörjning

Sammanfattning av ärendet

Finansdepartementet har i promemorian "En effektivare och mer ändamålsenlig anskaffning och användning av lokaler" föreslagit ändringar i förordningen (1993:528) om statliga myndigheters lokalförsörjning. Förslagen innebär bl.a.:

- krav på effektiv och ändamålsenlig lokalförsörjningsplanering,
- krav på prövning av samverkan och samlokalisering,
- förtydliganden kring regeringens medgivande vid längre hyresavtal,
- samt en utökad föreskriftsrätt för Statskontoret.

För Karolinska Institutet (KI) är lokaler inte enbart en stödresurs utan en central del av den nationella forskningsinfrastrukturen inom life science. KI:s verksamhet skiljer sig därmed i grunden från traditionella kontorsmyndigheter.

KI:s verksamhetsmässiga förutsättningar

KI är ett enfakultetsuniversitet med fokus på medicinsk forskning och utbildning. Verksamheten kännetecknas av:

- laboratorieintensiv forskning,
- avancerad teknisk infrastruktur,
- integrering med regionernas hälso- och sjukvård,
- långsiktiga investeringar i specialanpassade lokaler.

Exempel på lokaltyper där generella kontorsnormer inte är tillämpliga

- BSL-2 och BSL-3 laboratorier (biosäkerhetslaboratorier) med särskilda krav på ventilation, tryckzoner och säkerhet.
- Djurfaciliteter (SPF-anläggningar) med strikt reglerad miljö, slussystem och smittskyddskrav.
- Renrum och GMP-anpassade miljöer för cell- och genterapiforskning.
- Kliniska provningsenheter lokaliserade i direkt anslutning till universitetssjukhus.
- Avancerade bilddiagnostiska miljöer (MRI, PET, preklinisk imaging) med omfattande teknisk installation.

Dessa lokaler är ändamålsfastigheter i egentlig mening och kan inte reduceras eller samlokaliseras utan betydande verksamhetsmässiga och säkerhetsmässiga konsekvenser.

KI är dessutom i hög grad beroende av Akademiska Hus som huvudsaklig hyresvärd. Möjligheten att påverka kostnader genom marknadsval är därmed strukturellt begränsad.

Bedömning av förslagen

Effektiv och ändamålsenlig lokalanvändning (5 §)

KI tillstyrker ambitionen om effektivitet.

Dock baseras promemorians resonemang i stor utsträckning på analyser av kontorsyta per anställd (10–15 kvm) och centrala lägen i Stockholm. Detta är inte representativt för KI:s lokalstruktur, där laboratorier och teknikinfrastruktur utgör en dominerande andel.

Distansarbete är inte ett reellt alternativ för experimentell forskning, hantering av biologiskt material eller klinisk utbildning.

KI:s bedömning:

Bestämmelsen måste tillämpas med uttrycklig hänsyn till ändamålsfastigheter och forskningsinfrastruktur.

Samverkan och samlokalisering (5 a–5 b §§)

KI är positivt inställt till samverkan när den är verksamhetsmässigt motiverad.

För KI är den primära samverkansparten regionen. Närhet till universitetssjukhus är avgörande för:

- klinisk forskning,
- patientnära studier,
- utbildning i vårdmiljö,
- translationell forskning.

Samlokalisering med andra statliga myndigheter är i många fall inte relevant för laboratorie- och kliniknära verksamhet.

Antalet årsarbetskrafter är dessutom inte ett relevant mått på lokalernas komplexitet. En liten forskargrupp kan vara beroende av tekniskt mycket avancerade miljöer.

Hyresavtal och regeringens medgivande (9 §)

KI tillstyrker förtydligandet.

Långsiktiga hyresavtal är ofta en förutsättning för:

- investeringar i laboratorieanpassningar med lång avskrivningstid,
- internationella infrastruktursatsningar,
- externfinansierade forskningsmiljöer med fleråriga åtaganden.

Förutsebarhet och rimliga ledtider i medgivandeprocessen är avgörande för att inte fördröja strategiska satsningar.

Utökad föreskriftsrätt för Statskontoret (12 §)

KI bedömer att detta är den mest ingripande delen av förslaget.

En föreskriftsrätt som omfattar:

- kontorsarea per anställd,
- lokalisering i Stockholmsområdet,
- samlokalisering,

riskerar att i praktiken bli normerande även för universitet med omfattande ändamålsfastigheter.

Risker för KI:

1. Otillräcklig hänsyn till biosäkerhets- och forskningskrav.
2. Försvagad autonomi i infrastrukturbeslut.
3. Förlängda ledtider i strategiska investeringar.
4. Negativ påverkan på arbetsmiljö i laboratoriemiljö (buller, trängsel, säkerhetszoner).
5. Försämrad internationell konkurrenskraft och kompetensförsörjning.

KI:s ställningstagande:

KI avstyrker förslaget i den del det ger Statskontoret rätt att meddela föreskrifter om effektivisering, samverkan och samlokalisering utan uttrycklig begränsning för universitet med omfattande forskningsinfrastruktur.

Föreskriftsrätten bör begränsas till:

- uppgiftslämnande,
- processkrav kopplade till regeringens medgivande.

Samlad konsekvensbedömning för KI

Promemorian anger att kostnader kan rymmas inom myndigheternas ramar. För KI kan dock följande uppstå:

- ökade administrativa resurser för analys och rapportering,
- risk för kostsamma ombyggnationer i syfte att uppfylla generella nyckeltal,
- påverkan på arbetsmiljö i laboratoriemiljö,
- risk för fördröjning av externfinansierade forskningssatsningar,
- påverkan på internationell attraktionskraft.

För KI är lokaler en strategisk konkurrensfaktor. Försämrade flexibilitet i lokalförsörjningen riskerar att direkt påverka Sveriges position inom medicinsk forskning.

Sammanfattande ställningstagande

KI:

- Tillstyrker förtydliganden av redaktionell och processuell karaktär.
- Tillstyrker ambitionen om effektiv lokalanvändning med tydlig hänsyn till ändamålsfastigheter.
- Tillstyrker förtydligande av hyresbefogenheter.
- **Avstyrker utökad normerande föreskriftsrätt för Statskontoret avseende 5–5 b §§.**